

ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ:ΙΣΤΟΡΙΑ

Α) Γενικά Στοιχεία

1. Καθηγητής : Χαλούλος Παναγιώτης
2. Τόπος, χρόνος, αριθμός μαθητών πειραματικής διδασκαλίας

<i>Σχολείο</i>	<i>Ημερομηνία</i>	<i>Διδακτική Ωρα</i>	<i>Τάξη/ Τμήμα</i>	<i>Αριθμός Μαθητών</i>
10ο Γυμνάσιο Πατρών	11 Δεκ. 2001	4η	Α΄ 3	23

Β) Περιγραφή Μαθήματος

1. Τίτλος Μαθήματος: *Το κράτος της Αθήνας: η χώρα και οι κάτοικοι. "ο συνοικισμός" - -- Η οικονομία και η κοινωνία ως τον 7^ο αι. π.Χ.*
2. Λογισμικό – Χρησιμοποιούμενες Διευθύνσεις Internet:
Λογισμικό "ΚΑΣΤΑΛΙΑ"
3. Ένταξη μαθήματος στο αναλυτικό πρόγραμμα
  - Τάξη: Α΄ Γυμνασίου
  - Γνωστικό αντικείμενο: **Αρχαία Ιστορία**
4. Διδακτική Ενότητα: *Το κράτος της Αθήνας: η χώρα και οι κάτοικοι. "ο συνοικισμός" - -- Η οικονομία και η κοινωνία ως τον 7^ο αι. π.Χ. - από την αριστοκρατία προς το τιμοκρατικό πολίτευμα.*
  - **Επιδιωκόμενοι διδακτικοί στόχοι:**
Να γνωρίσουν οι μαθητές τον τόπο της αρχαίας Αττικής, τους πόρους ζωής των κατοίκων και να κατανοήσουν τη στροφή της Αθήνας προς τη θάλασσα και το επακόλουθο της ανάπτυξης της τάξης των εμπόρων - ναυτικών και βιοτεχνών.
  - **Διδακτική προσέγγιση:**
Εισαγωγή στο περιβάλλον του λογισμικού "ΚΑΣΤΑΛΙΑ" - πρώτες πληροφορίες για την Αθήνα και ενασχόληση με τις πρώτες ασκήσεις - εργασίες.
  - **Αναμενόμενα αποτελέσματα:**
Να συμπληρώσουν με σχετική επιτυχία δύο έως τρεις ασκήσεις με βάση τις πηγές και να "παίξουν" με την άσκηση - σε περιβάλλον ζωγραφικής με θέμα τα όρια της χώρας, τη θέση της και τη σημασία αυτής στο χάρτη....

5. Δομή Μαθήματος:

- Αναλυτική περιγραφή επιμέρους βημάτων διδασκαλίας
- Δραστηριότητες Μαθητών: οι προτεινόμενες από το λογισμικό εργασίες.
- Συνδυασμός με άλλα μέσα διδασκαλίας
- Απαιτούμενοι πόροι

Γ) Αποτελέσματα –Σχόλια – Προβληματισμοί

1. Προέκυψαν προβλήματα κατά την πραγματοποίηση της πειραματικής διδασκαλίας;

Ναι, αρκετά. Τα κείμενα - πηγές δεν τους ήταν πλήρως κατανοητά, ενώ είχα επιλέξει τα πιο βατά για τις γνώσεις των παιδιών της Α΄ τάξης.

Ενώ η α΄ άσκηση, για παράδειγμα, ζητούσε εντοπισμό των προϊόντων της αττικής γης και ένταξή τους σε κατηγορίες, δεν μπορούσαν να κατηγοριοποιήσουν σε "αγροτικά - ορυκτά - αλιεύματα" τα προϊόντα...· δυσκολεύονταν με άγνωστες λέξεις (π.χ. τη λ. τόννος του κειμένου), έγραφαν - - πληκτρολογούσαν, διέγραφαν και ξαναέγραφαν τα ζητούμενα της α΄ άσκησης χωρίς ποτέ να ολοκληρώνουν τις στήλες... Πέρασε όλη η διδακτική ώρα έτσι και ...κατόρθωσαν να αποθηκεύσουν εργασίες "λευκές" (!) ή με ένα - δύο στοιχεία από τα ζητούμενα και αυτά, συνήθως λαθεμένα ...

2. Ποιες ήταν οι εντυπώσεις των μαθητών; Θα χαρακτηρίζατε την πειραματική διδασκαλία επιτυχή;

Δεν ήταν ικανοποιημένοι οι μαθητές· μάλλον απογοητευμένοι βγήκαν από το μάθημα. Ζητούσαν μια δεύτερη ευκαιρία και τους την έδωσα. Το μάθημα επαναλήφθηκε, αφού πρώτα τους έδωσα διευκρινίσεις και νέες οδηγίες. Και ενώ περίμενα πως θα πάνε καλύτερα και θα δοθεί η ευκαιρία να περάσουμε και σε άλλες ασκήσεις, πάλι απογοητεύθηκα, όταν παρόμοια φαινόμενα παρουσιάστηκαν και τη δεύτερη άσκηση μόλις που κάποιες ομάδες πρόλαβαν να τη δουλέψουν, χωρίς σημαντικά αποτελέσματα...

Προβληματίζομαι, αν τύπωνα τα κείμενα και δουλεύαμε στη συνήθη αίθυσά τους, χωρίς υπολογιστές, το αποτέλεσμα θα ήταν το ίδιο; (πιθανό) ή τουλάχιστο δεν θα χάναμε το χρόνο που απωλέσθηκε με την προσπάθεια να περνούν από την πηγή στα παράθυρα των πινάκων για συμπλήρωση και τανάπαλιν ή από το παράθυρο της μιας στο παράθυρο της άλλης πηγής, πράγμα που για ένα έμπειρο χρήστη είναι εύκολο, ενώ για τα παιδιά της Α΄ τάξης δεν είναι κάτι οικείο και έτσι διαρκώς έχαναν το παράθυρο που ήθελαν να δουν...

Από το μάθημα της πληροφορικής οι μαθητές της Α΄ τάξης δεν είχαν ακόμα τις απαραίτητες γνώσεις και εμπειρίες για το χειρισμό του λογισμικού που η ύλη του ανήκει στην διδακτέα ύλη του α΄ τριμήνου (αρκετά ενωρίς...)

3. Γενικά σχόλια και προβληματισμοί:

Πιστεύω πως το λογισμικό "ΚΑΣΤΑΛΙΑ" έχει αξιόλογο υλικό από πλευράς κειμένων - πηγών και εργασιών - ασκήσεων, αλλά τα κείμενα και οι εργασίες δεν προσφέρονται για την ηλικία των παιδιών της πρώτης Γυμνασίου·

Πολλές από τις εργασίες, όπως οι παρακάτω που προτείνονται από το εν λόγω λογισμικό, φοβάμαι πως είναι ωραίες και κατάλληλες για μαθητές Λυκείου ή μεγαλύτερους μελετητές των κειμένων· το επίπεδο των μαθητών μας δεν είναι κατάλληλο γι' αυτές..., εκτός αν για τέτοιες δραστηριότητες διαθέσουμε πολλές διδακτικές ώρες - πόσες μπορεί να εξοικονομηθούν από το αναλυτικό πρόγραμμα, το οποίο δεν λαμβάνει υπόψη του τέτοιου είδους μαθήματα, παρ' όλο που προωθούνται με τα νέα προγράμματα εκπαίδευσής μας στις νέες τεχνολογίες...

- *Να δικαιολογήσετε την ακόλουθη άποψη: **Οι μεταρρυθμίσεις του Σόλωνα δεν ανέτρεψαν ολοκληρωτικά τον αριστοκρατικό χαρακτήρα του πολιτεύματος.***

... Μετά [ο Κλεισθένης], ως επικεφαλής του λαού, τον τέταρτο χρόνο απ' την ανατροπή των **τυράννων**, την περίοδο δηλαδή που ήταν άρχοντας ο Ισαγόρας, ... διαίρεσε την Αττική σε δήμους των τριάντα μερών - δέκα μέρη στην περιοχή της πόλης, δέκα στην παραλία, δέκα στην ενδοχώρα τα οποία ονόμασε τριττύες... Έκανε όσους κατοικούσαν σε κάθε δήμο συνδημότες, ώστε να μη χρησιμοποιείται το πατρικό όνομα για να ελέγχεται ποιοι ήταν αυτοί που είχαν γίνει **πρόσφατα πολίτες**, και από τότε παίρνουν τα ονόματά τους οι Αθηναίοι από τους δήμους. Όρισε **δημάρχους** που είχαν τις ίδιες αρμοδιότητες μ' αυτές των παλιών ναυκράρων, γιατί οι δήμοι αντικατέστησαν τις **ναυκραρίες**. Ονόμασε μερικούς δήμους από τον τόπο όπου βρίσκονταν και μερικούς από τους ιδρυτές τους, γιατί δεν είχαν όλοι οι δήμοι όνομα από τον τόπο όπου βρίσκονταν. Επέτρεψε στα γένη, τις φατρίες και τα ιερατεία να διατηρήσουν τα παραδοσιακά τους δικαιώματα.

*Αριστοτέλη, Αθηναίων Πολιτεία, Κεφάλαιο 21, 1, 4-6
Μετάφραση: Μεταφραστική ομάδα Κάκτου*

- Να επιλέξεις τις πληροφορίες της πηγής και να τις τοποθετήσεις ανάλογα με τη σημασία τους στα αντίστοιχα πλαίσια:

<i>Αμφισβήτηση της αξίας της καταγωγής</i>	<i>Διεύρυνση του σώματος των πολιτών</i>	<u>Εκπαίδευση του πολίτη</u>

Να αποδείξεις με βάση τις παραπάνω πληροφορίες πώς τα μέτρα του Κλεισθένη μετέτρεψαν τους απλούς κατοίκους του δήμου σε δημότες .

Θέμα 2: Αρχαϊκή Αθήνα – Η θεμελίωση των δημοκρατικών θεσμών

Σενάριο 2: Από τα φυλετικά κράτη στην πόλη-κράτος

Δραστηριότητα 4 : από την κληρονομική Βασιλεία στην Αριστοκρατία

Εργασίες:

- 1. σταδιακή αποδυνάμωση της Βασιλείας**
- 2. χαρακτήρας του πολιτεύματος**

1. σταδιακή αποδυνάμωση της Βασιλείας

Με βάση την πηγή Ι να γράψεις με χρονική σειρά τα γεγονότα (θεσμούς) που σηματοδοτούν τις τρεις άλλες φάσεις της αποδυνάμωσης της κληρονομικής Βασιλείας, εξηγώντας κάθε φορά γιατί συμβάλλουν τα γεγονότα αυτά στην αποδυνάμωσή της.

θεσμός	αιτιολόγηση
1. βασιλιάς ισόβιος	κληρονομικό δικαίωμα
2. βασιλιάς ισόβιος	με εκλογή
3. βασιλιάς δεκαετούς θητείας	με εκλογή
4. βασιλιάς ετήσιος	με εκλογή

2. χαρακτήρας του πολιτεύματος

Αυτή την εποχή τα μέλη του Αρείου Πάγου ήταν ισόβια. Να γράψεις τις συνέπειες αυτού του παράγοντα στο χαρακτήρα του πολιτεύματος.

ήταν σώμα αριστοκρατικού χαρακτήρα - έκριναν με βάση τους νόμους που η τάξη τους θέσπιζε και οι ίδιοι τιμωρούσαν ...